

دولي ونه

Ketabton.com

د سايي پرمختيايې موسسې له خپرونو څخه

دولي ونه

د سنایي پرمختیایي موسسه	:	خپرونکې
راز محمد د لیلی	:	مسول مدیر
وحید عمر معاشر	:	لیکونکې
پوهنمل سرور ماموند	:	پښتو ژباړه
سلطان حمید فانوس	:	انځورگر
سیف الله زمانې	:	کمپوز اوډیزاین
۱۰۰۰ ټوکه (NCA) په مالي مرسته د ۱۳۷۸ کال د تلې میاشت.	:	لومړۍ طبع
۵۰۰۰ ټوکه (US-BPRM) په مالي مرسته د IRC-UGP له خوا د ۱۳۷۹ د لیندۍ میاشت	:	دویمه طبع
۲۰۰۰ ټوکه د USAID-TROCAIRE په مالي مرسته	:	درېمه طبع
۲۰۰۰ ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) په مرسته Children at Risk	:	څلورمه طبع
۱۰۰۰ ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) په مرسته د ۱۳۸۱ کال د کب میاشت.	:	پنځمه طبع
۱۰۰۰ ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) په مرسته د ۱۳۸۲ کال د وږي میاشت.	:	شپږمه طبع
۲۰۰۰ ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) په مرسته د ۱۳۸۲ کال د لیندۍ میاشت.	:	اوومه طبع
۱۰۰۰ ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) په مرسته د ۱۳۸۲ کال د غوايي میاشت.	:	اتمه طبع
۱۵۰۰ ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي مرسته د ۱۳۸۵ کال د سلواغې میاشت	:	نهمه طبع پښتو
۱۰۰۰ ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي مرسته د ۱۳۸۶ کال د کب میاشت	:	لسمه طبع پښتو

ددې کتاب ټول حقوق د سنایي پرمختیایي

موسسې پورې اړه لري.

په کابل کې پته: پنځم سړک، انصاري څلور لارې د محمد علم فیض زاد لیسې خواته

تېلفون: ۰۲۰-۲۲۰۱۶۹۳

پست بکس: ۱۸۱ کابل افغانستان

برېښنالیک: sieal@brain.net.pk

انټرنیټ پاڼه: www.sanayee.org

په پاکستان کې پته: اورکزي پلازې شاته، یوینورستي تاون، پېښور پاکستان.

تېلفون: ۹۱۵۸۲۱۶۵-۵۸۴۲۱۵۵-۹۱-۰۰۹۲

فکس: ۵۸۴۵۱۳۹ - ۹۱ + ۹۲

۴

تصويري كيسه

دولي ونه

د اوسنی چاپ سریزه

د ځنگل د ونو او بڼکو دولې د ونې د کتاب د لوستونکو احساس را وینس کړی او پر هغوي یې اغیزه وکړه. خو کله چې یې پاتې پانې ولوستلې (چې د ژوند هیله ده او پرته له زیارڅخه سوکالي نه شته)، نو بیا یې علاقه او شوق پیدا کړ او د انسان، انسانیت لپاره هیله مند شول خپلو نورو دوستانو ته یې د دې کتاب لوستل گټور وبلل او ورته یې د لوستلو سپارښتنه وکړه. د سنایي پرمختیایي موسسې د لومړي ځل لپاره د ولې دونې د کتاب زر ټوکه چاپ کړل. دغه زر ټوکه د زرگونو غوښتنو په وړاندې کم وو، نو ځکه یې د هغه د نورو چاپولو لپاره اقدام وکړ.

د ادی مونږ په ډیره مینه د دغه کتاب پښتو ژباړه خپلو گرانو لوستونکو ته وړاندې کوو او ورته د خدای (ج) له دربار څخه د بریالیتوبونو هیله کوو.

والسلام
راز محمد دلیلي

سريزه

لکه چې ټول پوهیږو چې ځنگل په ژوندی چاپیریال کې د شاهرګ حیثیت لري چې له هغه پرته ژوند نا ممکن دی. «د ولې بې میوې ونه» چې تاسو به ورسره د کتاب د لوست پر مهال اشنا شئ هغه ونه ده چې خپل ژوند یې په ځنگل کې د نورو دوستانو په ډله کې ممکن ګرځولی او کله چې لرګي ماتوونکي بابا، د هغه دوستان او پلار هره ورځ له منځه وړي نو د ولې ونه فکر کوي چې که مونږ د انسانانو لپاره ګټور هم و اوسو. بیا ولې هغوي زمونږ نسلونه له منځه وړي؟ د ځنگل د ونو پرې کول په حقیقت کې د هغوي ژوند له منځه وړل دي، تر هغه چې یوه ورځ د ولې د ونې په دغه فکر انسانان هم ورسیدل او خواتنه خیر غوښتونکو د لرګي ماتوونکي بابا سره یو ځای په ځنگل کې ونې کښینولې او د ولې ونې د خپل پلار، مور او نورو دوستانو سره یو ځای خپل ژوند ته ادامه ورکړه.

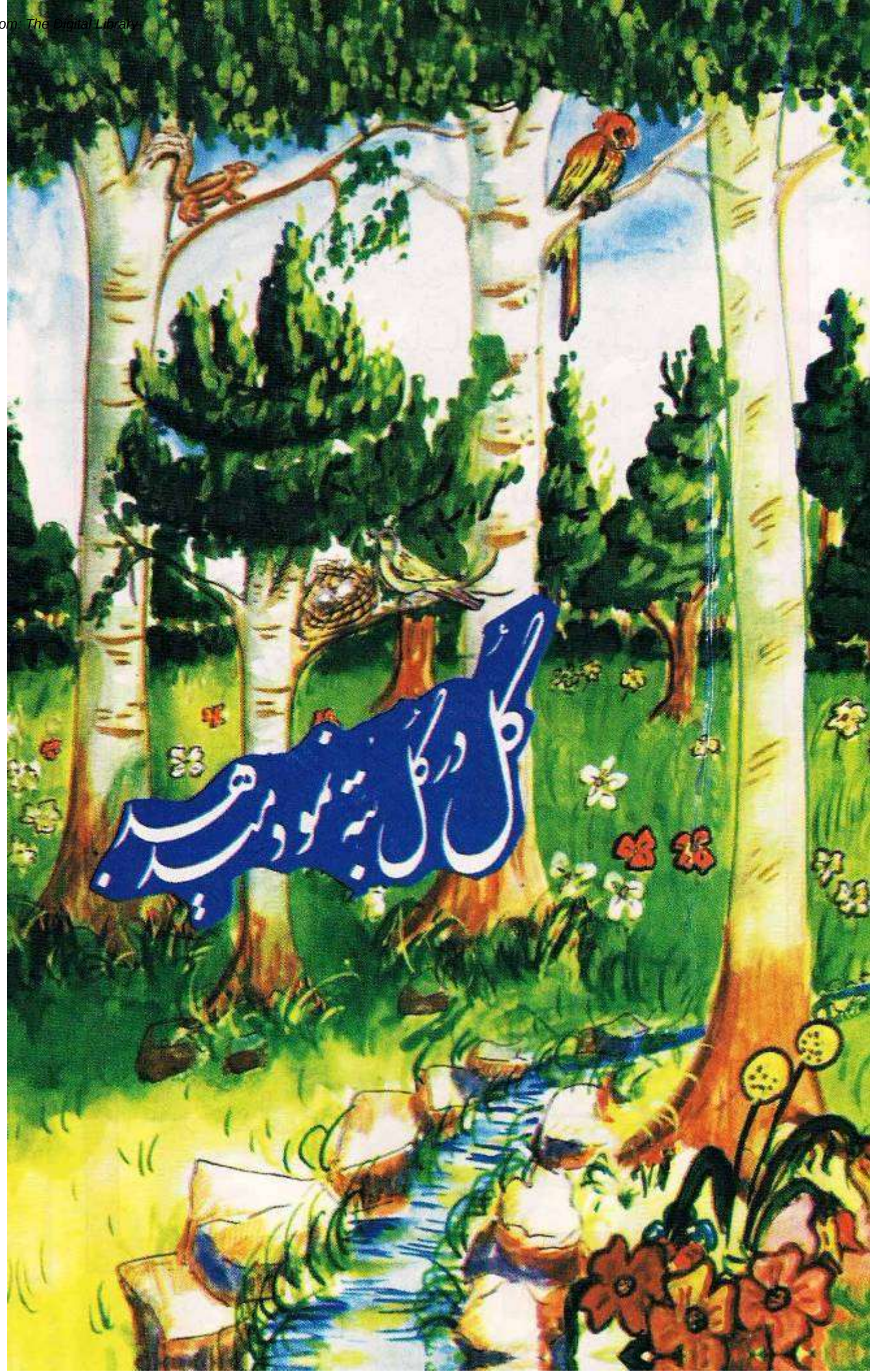
د «ولې بې میوې ونه» کتاب د سنایي پرمختیایي موسسې (SDO) د کتابونو د چاپ د لړۍ څلورم کتاب دی چې د ماشومانو او تنکیو ځوانانو لپاره خپریږي. د دغه کتاب د خپرولو موخه زده کړه او د معلوماتو زیاتوالی دی چې د ژوندي چاپیریال په هکله سترته رسیږي. د ځنگل اهمیت او د زړه سواندي احساس تحریک او نوع دوستی ده چې د یو بل په وړاندې باید موجوده وي.

والسلام
راز محمد دلیلي

دولې ونه

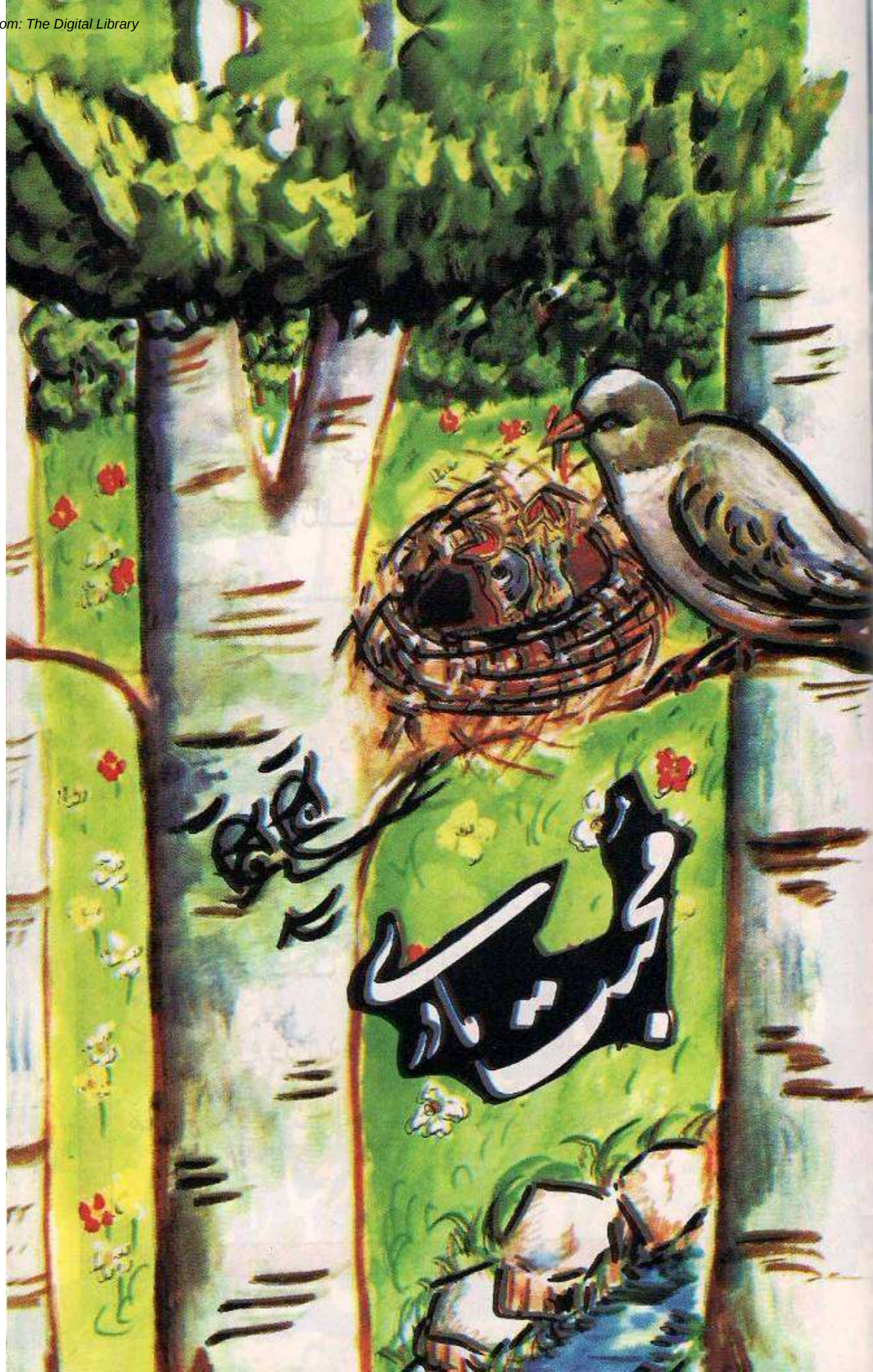
و نه و، ليرې د غرونو شاته يو کوچنی
 ځنگل و چې له بنکلو ونو ډک و، د غټو ونو تر
 منځ، د ولې کوچنۍ ونې د خپل پلار او مور سره
 ژوند کولو او تر ځنگ او خواشايي د توتانو،
 منو، ناکو، شفتالو ونو او سپين چنار چې د
 ځنگل د ونو په منځ کې د اوږد گوډ بابا په نامه
 مشهور و، ژوند درلود. دولې ونې پلار او مور او
 نورې ټولې ونې خوښوولې او ټولو يو له بل سره
 د خوښۍ او خوشحالي ژوند درلود.

دولې ونې د الوتونکو او نورو ځناورو
 تر منځ هم ښه دوستان درلودل، خوږ غږې بلبل،
 شوخ سنجابک او ښکلی طوطي د هغې ښه

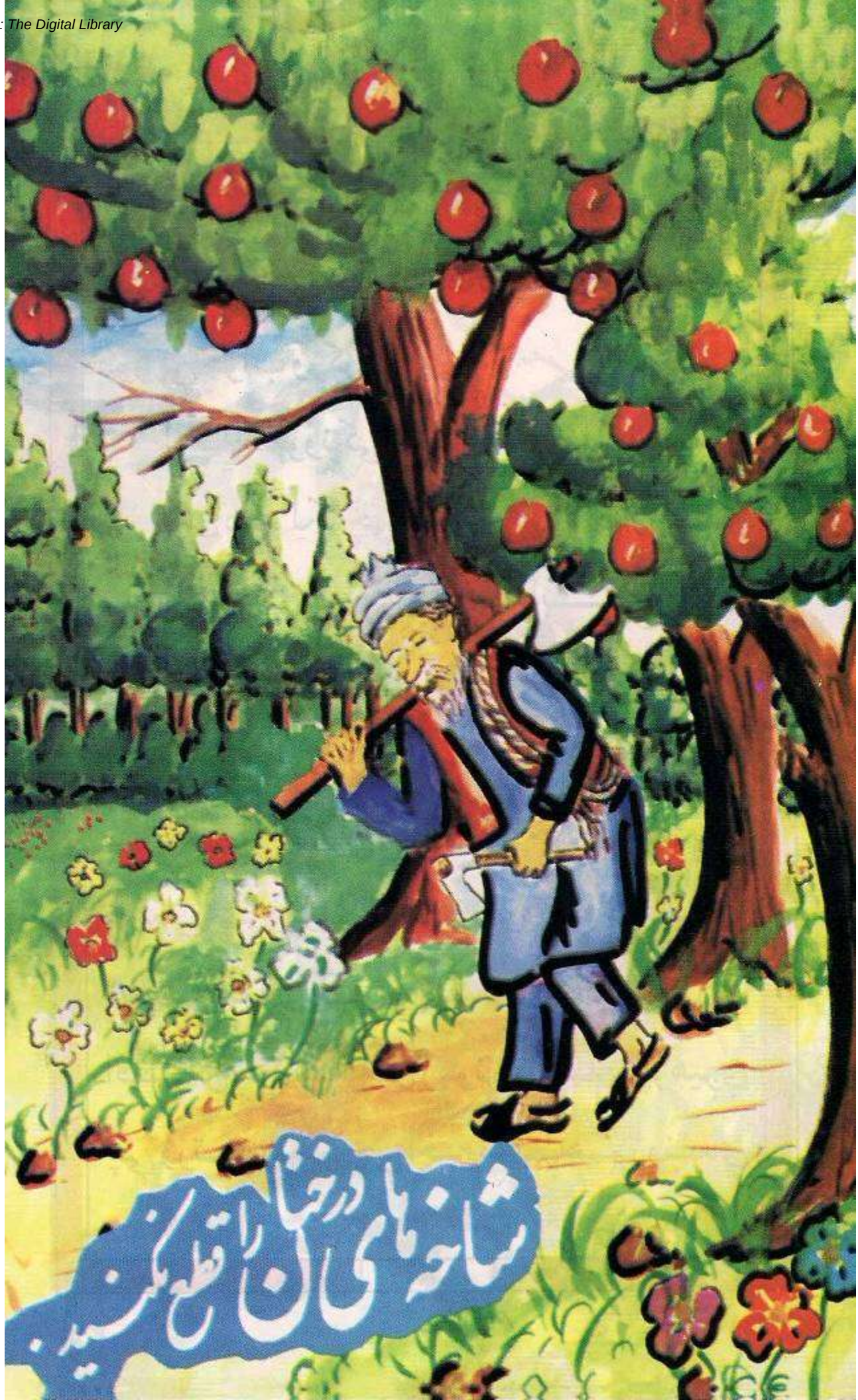
دوستان وو. بلبل همیشه دولې د ونې لپاره
 سندره وییله، طوطی په خوږه ژبه ددې سره
 غږیدلو او شوخ سنجابك (چتي) دولې د ونې د
 بناخونو سره ساعت تیري کوله.

کله چې به شپه کیدله نو موسیچه
 گک (فاخته) په خپل کور کې چې دولې پر بناخ
 یې جوړ کړی و د خپلو بچیو سره پتیدلو او دولې
 ونې به ددې لپاره چې د هغوي ساړه ونه شي نو
 هغوي به یې په خپلو پاڼو کې پټول. خو دولې د
 ونې او د ځنگل نورو ونو د دغو ټولو دوستانو
 ترمنځ ستر دښمن هم موجود و. هغه دښمن چې د
 ځنگل ډیرې ونې یې پرې کړې وې. هغه زوړ،
 عمر خوړلی لرگي ماتوونکی بابا و چې کال پر

کال به یې ځنگل پرې کولو.

لرگي ماتوونکي به زيات وخت، هره ورځ
 ځنگل ته راتللو يوه يا دوه ونې به يې پرې کولې او
 د ځان سره به يې وړلې. هره ورځ چې به لرگي
 ماتوونکي راتللو ونو، ځناورو او الوتونکو
 مرغيو تهولو به غوښتل چې هغه ددې کاره
 واپروي، خود هغوي لپاره دا کار گران و. ځکه
 چې نه خو هغوي د انسانانو پر ژبه او نه هم
 انسانان د هغوي پر ژبه پوهيدل. د اوړي (دوبی)
 گرمې ورځې وې او په همدغو ورځو کې لرگي
 ماتوونکي بيا زيات راتللو او ونې به يې پرې
 کولې. يوه ورځ د معمول سره سم لرگي
 ماتوونکي د تېر او تيشې سره دلرې راڅرگند شو.

دولې ونې خپلې مورتې وویل: موري خدای
 دې خير کړي بيا هم لرگي ماتوونکې بابا راغی.
 موري يې ځواب ورکړ:

لرگي ماتوونکې د اوږد گوډ چنار بابا په
 لور روان دی، لکه چې غواړی چې گوډ اوږد بابا
 پرې کړي. وگوره چې اوږد گوډ بابا څنگه لر
 زيرې.

لرگي ماتوونکې بابا د چنار خواته نږدې
 شو. دولې دونې پلار په دې وخت کې په ډيرې
 ناهیلۍ سره وویل: مونږ څومره بد بخته يو چې
 نه شو کولای خپل دوست له مرگه وژغورو،
 افسوس چې انسانان زموږ پر ژبه نه پوهيږي
 چې ورته ووايو چې اخر مونږ هم ژوندي

موجودات يو، مونږ هم ژوند لرو او ستاسو لپاره
 گټور يو. ستاسې اړتياوې پوره کوو. خوافسوس
 چې نه خوځيدلای او نه هم تبتيدلای شو.

دولې ونې د ځان سره ويل:

همدغه لږگي ماتوونکي پرون هغه ناجو
 چې زمونږ په گاوند کې وه پرې کړ، نن ورځ گوډه
 بابا پرې کوي، او سبا به زمونږ وار رارسې او په
 پای کې به ټولې ونې پرې کړي او يوه ورځ به
 زمونږ ځنگل په غټه دښته بدل شي، په دې فکر
 کې وچې د چيغو او کړيکو جگ غړيې
 واوريدلو. ويې ليدل چې لږگي ماتوونکي بابا
 په خپل قوي تبر سره گوډه اوږد بابا چنار چې د
 ډيرو کالونو راهيسې دولې د کوچنۍ ونې د

پلار دوست و، وهلی او د چنار دونې له تنې څخه
 وینه روانه شوه، خو افسوس چې انسان نه شی
 کولای دونو وینه وويني او د هغود کریکو
 غرو او وري. په دې هم نه پوهیږي چې په خپله د
 خپل ژوند رینې پرې کوي. هغوي نه پوهیږي
 چې ونې او ځنگلونه دوي ته څومره ګټه لري؟
 لږکي ماتوونکي پخپل تېر سره خو ځلې د چنار
 دونې پر تنه ګوزار وکړ او په پای کې چنار پر
 ځمکه راپریوت چې همدغه ورځ پرتهولو او په
 تیره بیا دولې د کوچنۍ ونې په پلار ډیره سخته
 تیره شوه. د شپې له خوا دولې ونې د خپل پلار
 څخه وپوښتل.

پلاره! آیا مونږ د انسانانو لپاره مضر یو؟

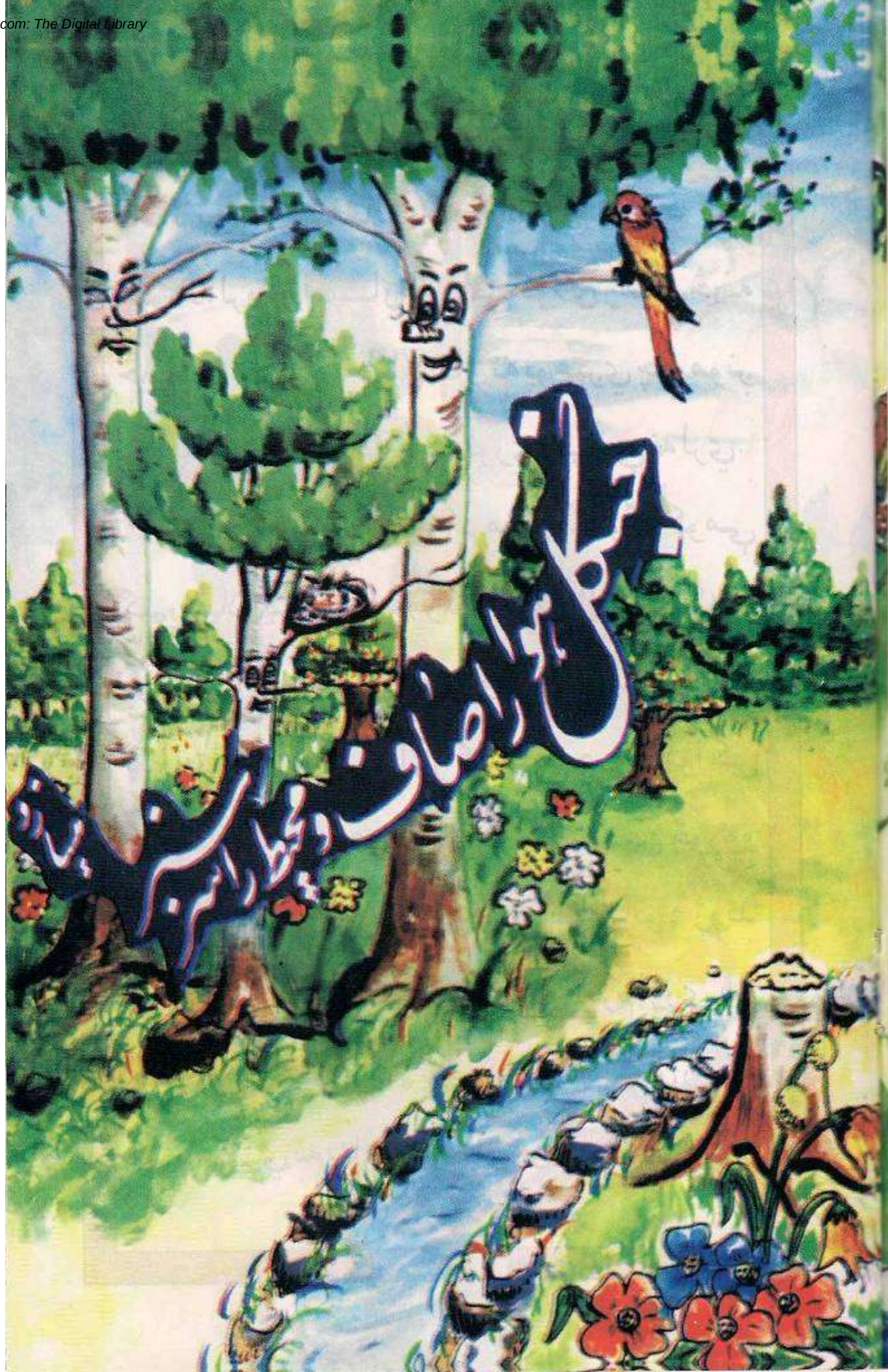

پلاریې ځواب ورکړ هیڅکله نه، نه دا چې مضر
 نه یو بلکه ګټور هم یو. دولې ونې وپوښتل: د
 انسانانو لپاره زمونږ ګټه څه ده؟ پلاریې ځواب
 ورکړ:

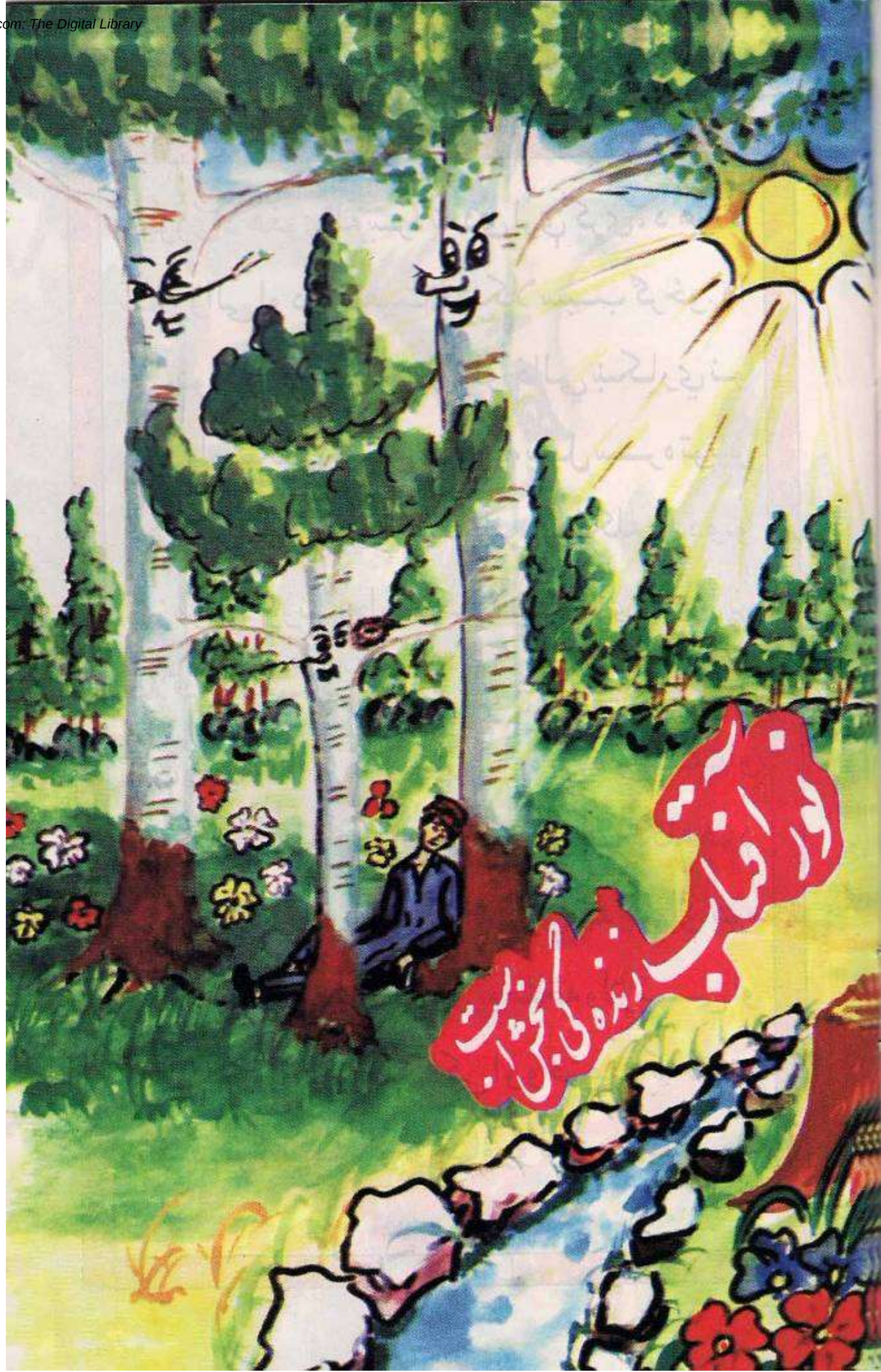
زمونږ لومړنۍ ګټه د انسانانو لپاره داده
 چې مونږ چاپیریال د کثافاتو او ککړتیا څخه
 ژغورو او چاپیریال د شین والي او د تازه ګۍ
 سبب ګرځو او په دې توګه د ټولو انسانانو او
 ژوندیو موجوداتو لپاره ډیر ګټور یو.

ولې بیا وپوښتل: نو بیا ولې انسانان مونږ
 پرې کوي او ولې وایي چې وله، چنار او ناجو بې
 میوې ونې دي؟

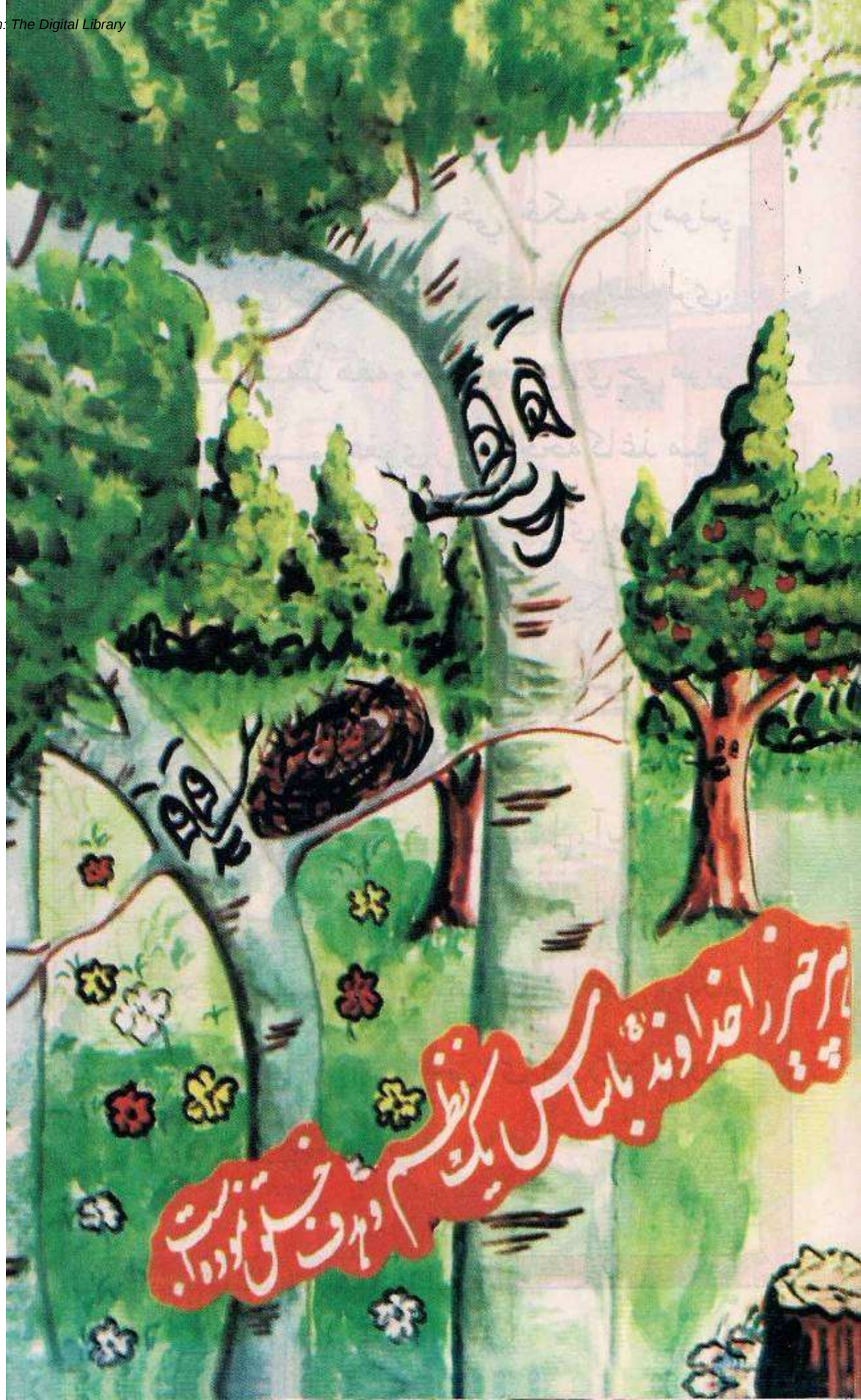
پلاریې ځواب ورکړ: په دې خاطر چې موږ

لکه د توت، شفتالو، منې، انار او نورو په څیر
 میوه نه لرو او انسان نه شي کولای زمونږ څخه
 څه شي وڅوري. خو انسان نه پوهیږي چې مونږ
 نورې ګټې هم لرو چې دغه نورې ونې یې نه لري.
 دولې ونې وپوښتل؟ د مثال په توګه کومې
 ګټې؟ پلاریې ځواب ورکړ: د مثال په توګه دا
 چې مونږ همیشې مضر او زیان رسوونکي
 غازات لکه کاربن ډای اکسایډ چې په هوا کې
 دي جذبوو او په عوض کې یې اکسیجن جوړوو
 چې د انسانانو ځناورو او نورو نباتاتو د ژوند
 لپاره ډیر مهم رول لوبوي. په ډیر ګرم اوړي کې
 کله چې انسان له ډیرې ګرمۍ او تندې زمونږ
 سیوري ته پناه راوړي نو مونږ هیڅکله خپل

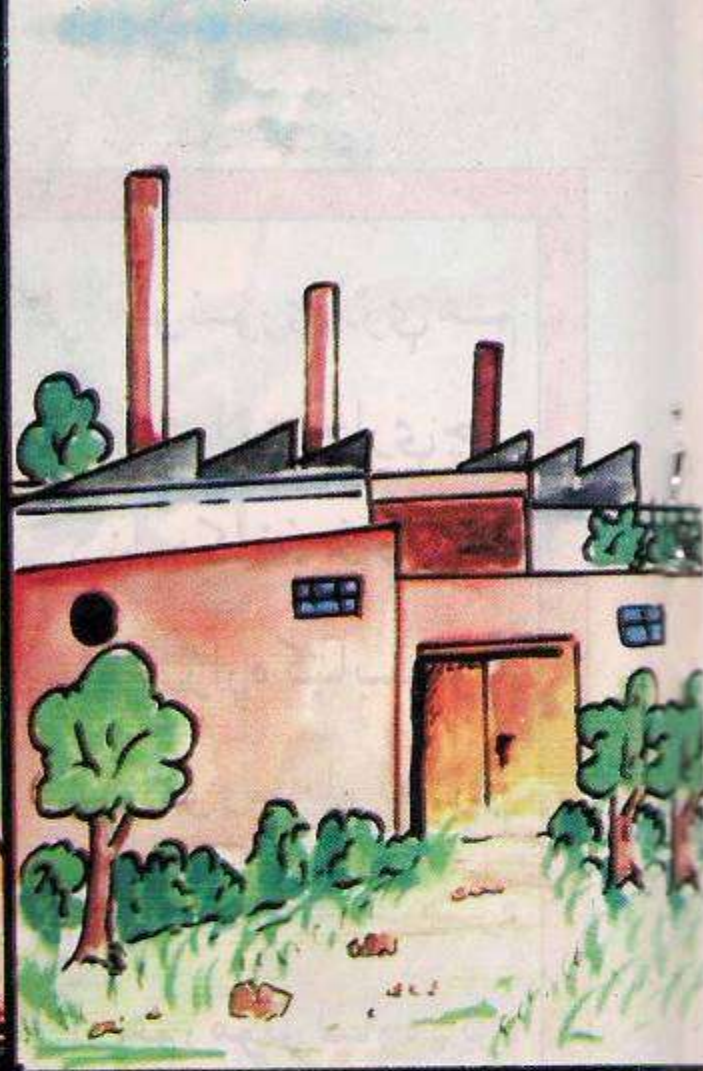

سيوري د هغوي له سره نه دي لري کړي، د هواد
 سوړوالی او د طبعیت د ښکلا سبب گرځو. دا
 چې یو کور د ونې پرته وچ او خالي ښکاري نو
 د بنښته او ښکلی ځنګل هم یو له بل سره توپیر
 لري. خو افسوس چې انسانانو هیڅکله هم د ونو
 او زمونږ د ژوند په اړه فکر نه دي کړی، ددې پر
 خلاف همیشه یې مونږ د بې ځانه شيانو په څیر
 پرې کړي یو او د خپل ځان لپاره یې د راحت او
 آرامۍ وسیله گرځولي یو. هغوي هیڅکله هم د
 خپل راتلونکي په اړه فکر نه کوي که چیرې یوه
 ورځ ونې او نباتات ټول له منځه ولاړشي او
 ځمکه په یوه سوځیدونکې او وحشتناکه د بنښته
 واوړي نو د انسانانو او ځناورو لپاره د ځمکې پر

مخ د ژوند امکان له منځه ځي. ځکه چې زموږ
ژوند د هغوي له ژوند سره مستقیمه رابطه لري.
هغوي به تر هغه وخته ژوندي وي چې موږ
ژوندي واوسو. هغوي زموږ څخه کاغذ میز،
څوکی او داسې نور خیزونه جوړوي او د کاغذ
او میز او څوکی جوړولو فابریکې پر موږ
چلیږي. همدارنگه زموږ څخه په پخلي او نورو
حالاتو کې هم کار اخلي.

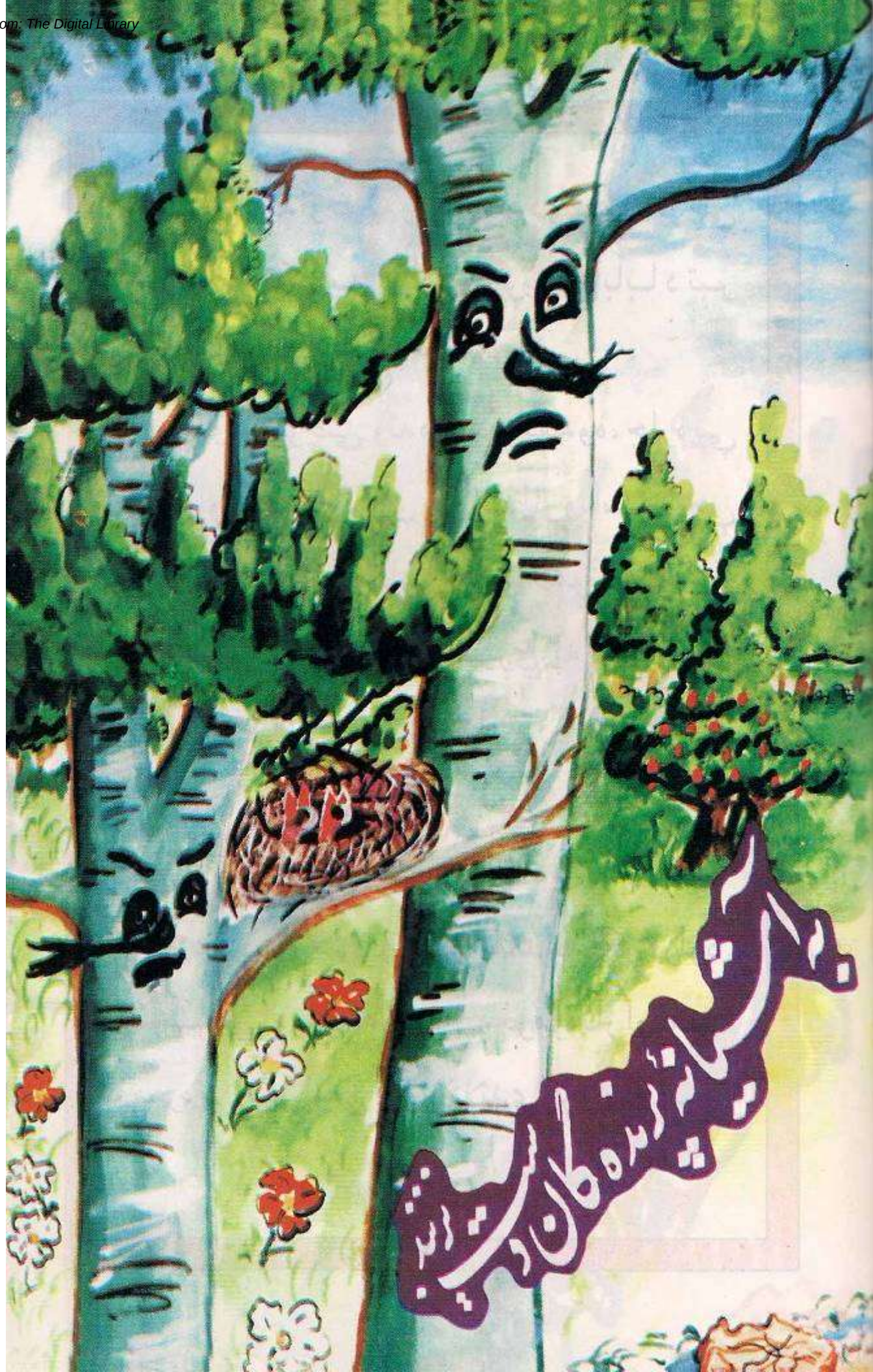
دولې کوچنۍ ونې بیا وپوښتل، آیا د کاغذ
جوړولو فابریکه نشي کولای چې پرته له لرگیو
څخه د نورو موادو څخه هم کار واخلي، ځکه
چې کاغذ هم ډیر مهم شي دی. خو زموږ ژوند
تر دې هم ډیر مهم دی.

استعداد و مشغول از روشنان

پلاري پي خواب ورکړ: هونوري لاري هم
 شته، د مثال په توګه هغه نوري لاري چاري چې
 اوس شته او هغه دا چې د زاره کاغذ څخه نوي
 کاغذ جوړوي، مثلاً ورځپاڼې، زاره کتابونه
 زړې مجلې او داسې نور د مدرنو وسايلو له لاري
 په نوي کاغذ په ډيره کمه بيه او ښه کيفيت سره
 اوړي چې دا هم د انسان او هم زمونږ لپاره ډيره
 ګټوره ده. خودغه نوي طريقه ډيره کمه کارول
 کيږي او يواځې په پرمختللو هيوادونو کې
 ورڅخه کار اخيستل کيږي. کيدای شي چې
 دغه بهير زمونږ هيواد ته هم راورسيږي خو هغه
 وخت به مونږ نه يو.

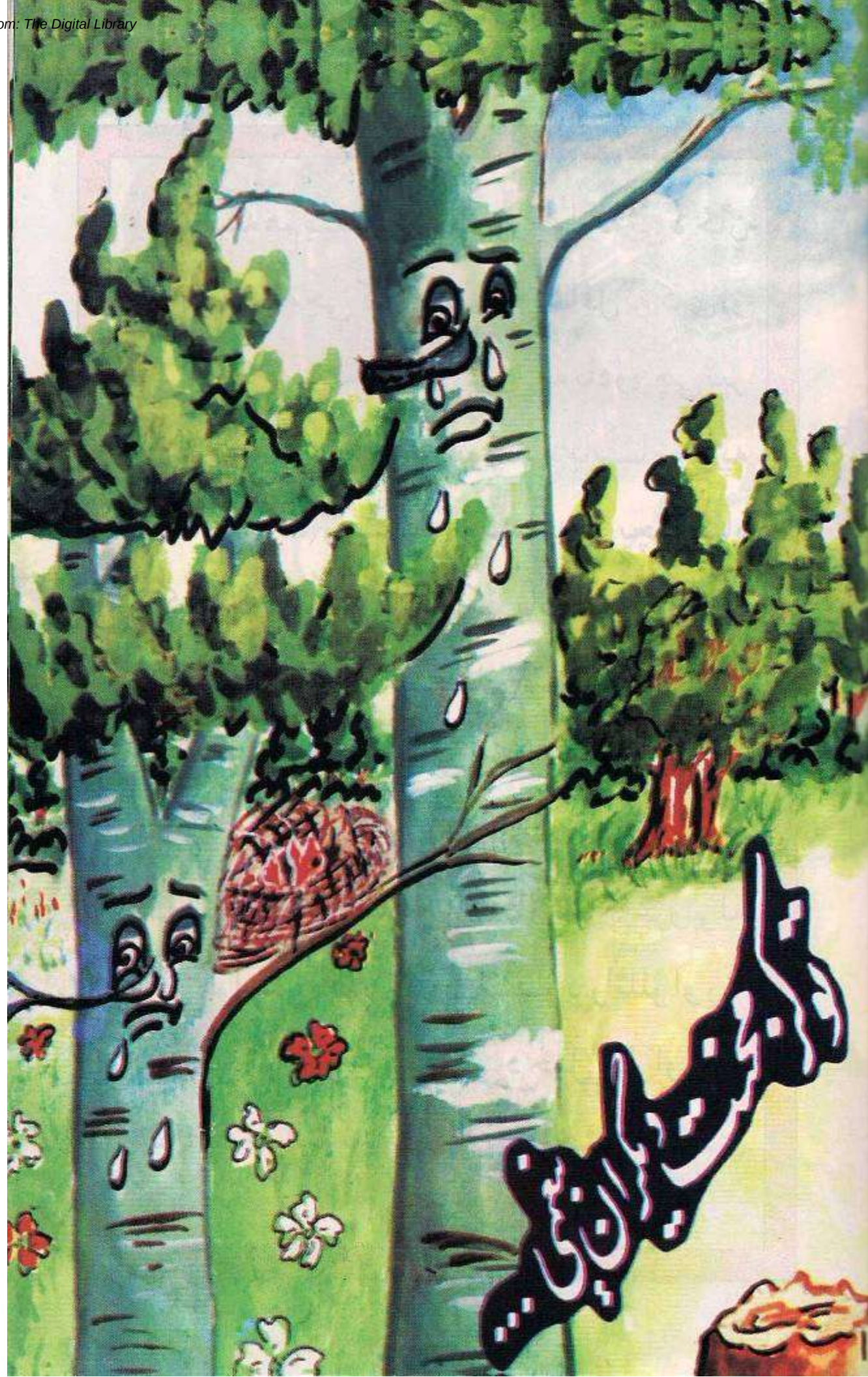
پلاري پي نور نه شو کولای چې خبرې وکړي،

مري يې ډکه او غوټه وه ځکه په دې پوهيدلو چې
 نږدې ورځو کې به د لرگي ماتوونکي بابا د تبر
 گي بنکار شي.

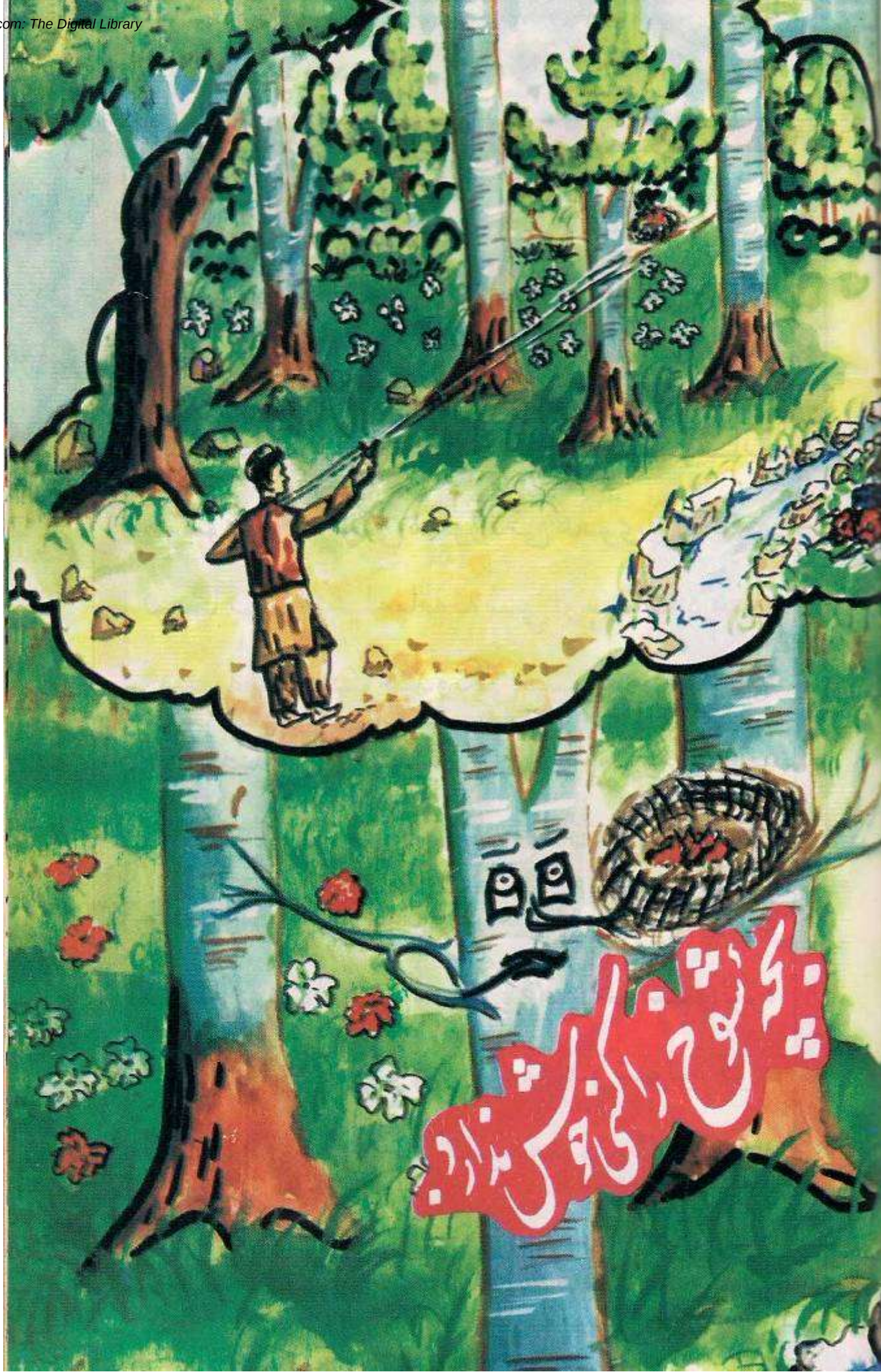
دولې کوچنۍ ونه هم ډيره خفه وه، چاره يې
 نه درلودله، پرته له دې چې انتظار وباسي چې
 څه وخت د لرگي ماتوونکي بابا لاسونه هغې او د
 هغې پلار او مور ته رارسېږي. په ځنگل کې د
 منې، ناکو، انارو، شفتالو او نورو څخه پرته بل
 شي پاته نه و او دولې کوچنۍ ونه بڼه پوهيدله
 چې دا ځل يې د پلار او مور واره دي.

د شپې تر سهاره يې همدغه فکر درلود.
 موسيچې ته متوجه وو چې په څومره ناز او نعمت
 سره يې خپل بچي د وزرو لاندې کړي و او بیده

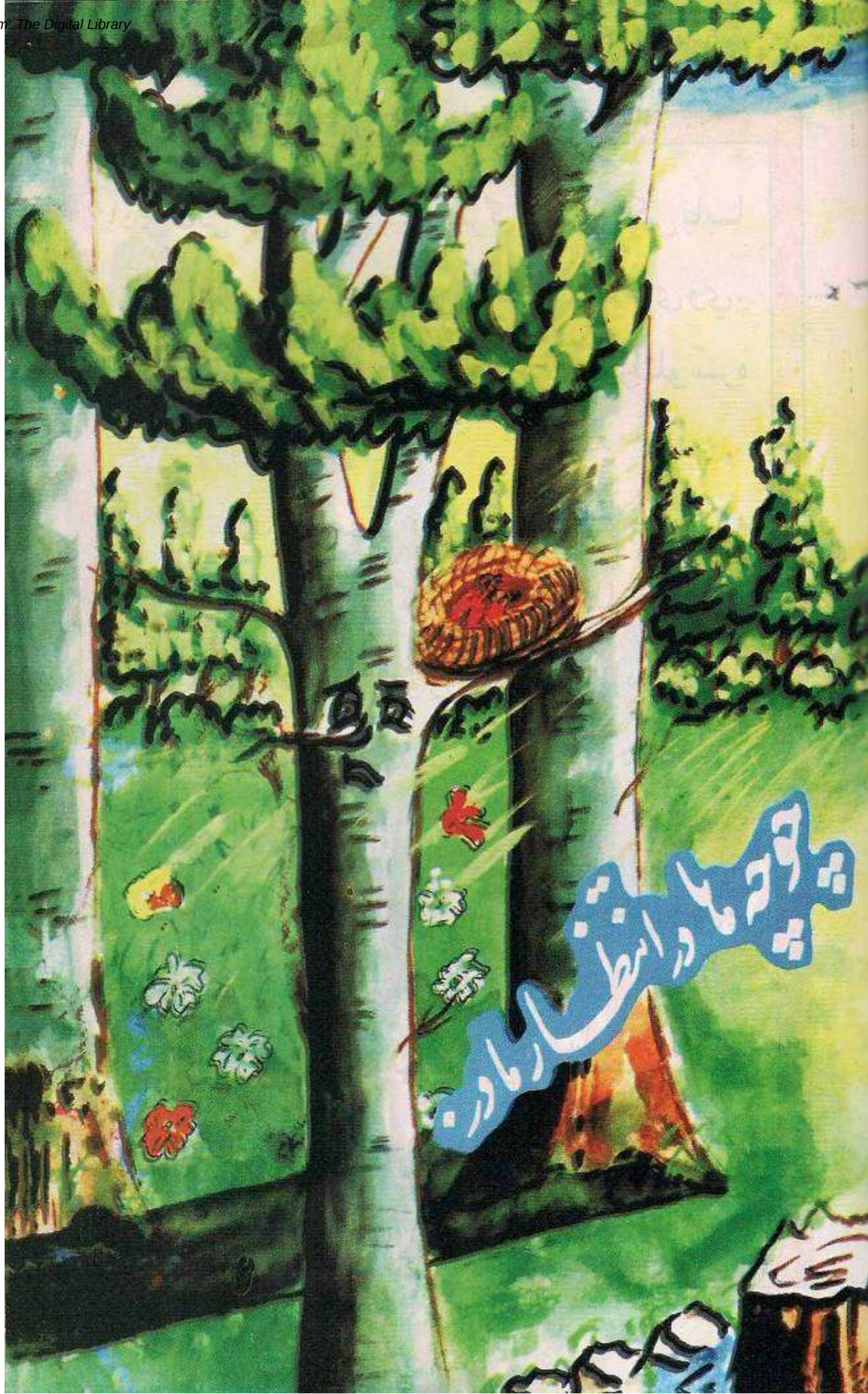
و و . پخپله هم بيدار و او خلورو خواو ته يې د ځان
 تماشا کوله چې کوم د بښمن يې غافل نه کړي او
 بچي ورڅخه يو نه سي . دا يې په ياد وو چې تير
 کال يې يو بچی دلرگي ماتوونکي بابا زوي په
 لينده (غولکه) وويشتلو او ترمخه يې بچي ساه
 ورکړه ! خود لرگي ماتوونکي بابا د زوي لپاره
 بنايي او ځينو نورو انسانانو لپاره همدا د سر
 گرمۍ او تفريح وسيله وي ، خو په حقيقت کې دا
 د موسيچې لپاره څومره غمجنه پيښه وه .

سهار وختي کله چې ښکلي لمر د غرونو له
 هغې خوا سرو هلي و او د سهار د راتللو او رڼا
 زيری يې ورکولو ، دولې ونې د خپل پلار او مور
 سره ښه حالت نه درلود او هره لحظه يې د دې

بچه ها را خوش می‌دارد

انتظار ایستلو چي لرگي ماتوونکي بابا راځي،
دولي کوچنی ونه په دې فکر کې وه چې څنگه
لرگي ماتوونکي بابا په دې پوه کړي چې هغه
خپل مور او پلار د خپل ځان څخه هم زیات
خوښوي او که لرگي ماتوونکي هغوي پرې کړي
نو بیا به بله هیله پاته نه شي او بیا به د هغې
ژوند په غټه سوځیدونکې دښته کې دده لپاره
څه مقصد او موخه ونه لري. پلار او موریې هم په
دې فکر کې وو چې د هغوي له تگ وروسته یې
خپل بچی چې ورته د ځان څخه هم زیات گران
دی په څه حالت کې وي. ورځ همدغه شان تیره
شوه او لمرد غرونو تر شا په پتیدو شولو. خود
لرگي ماتوونکي بابا راتگ معلوم نه شو، ټول په

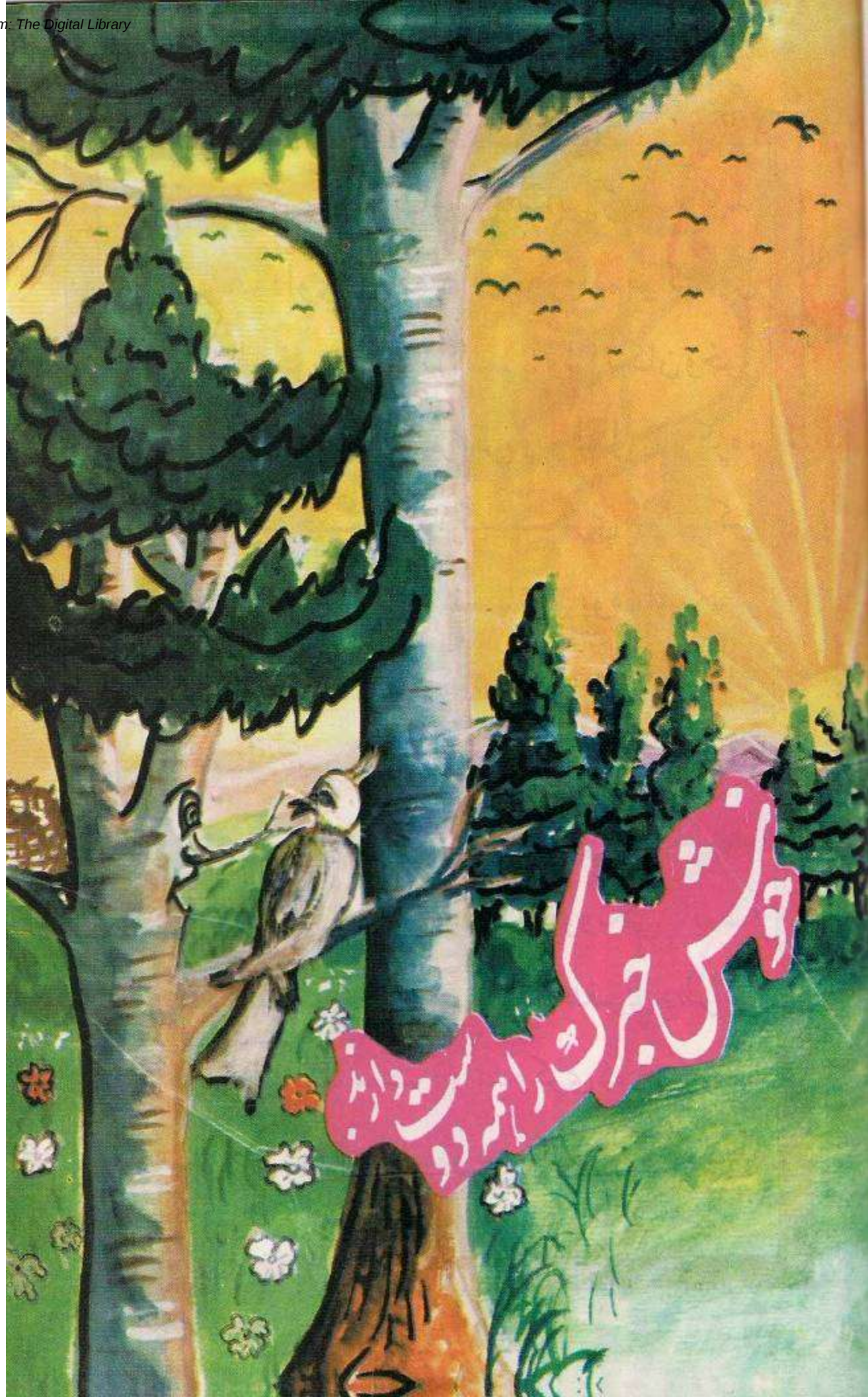
شیراز در انتظار

دې فکر کې وو چې بنایي لرگي ماتوونکي بابا
 ناروغه وي او یا یې هم نن استراحت کړی وي،
 خو واقعیت د کیشکري (بڼه خبرک) په راتلو سره
 څرگند روښانه شو.

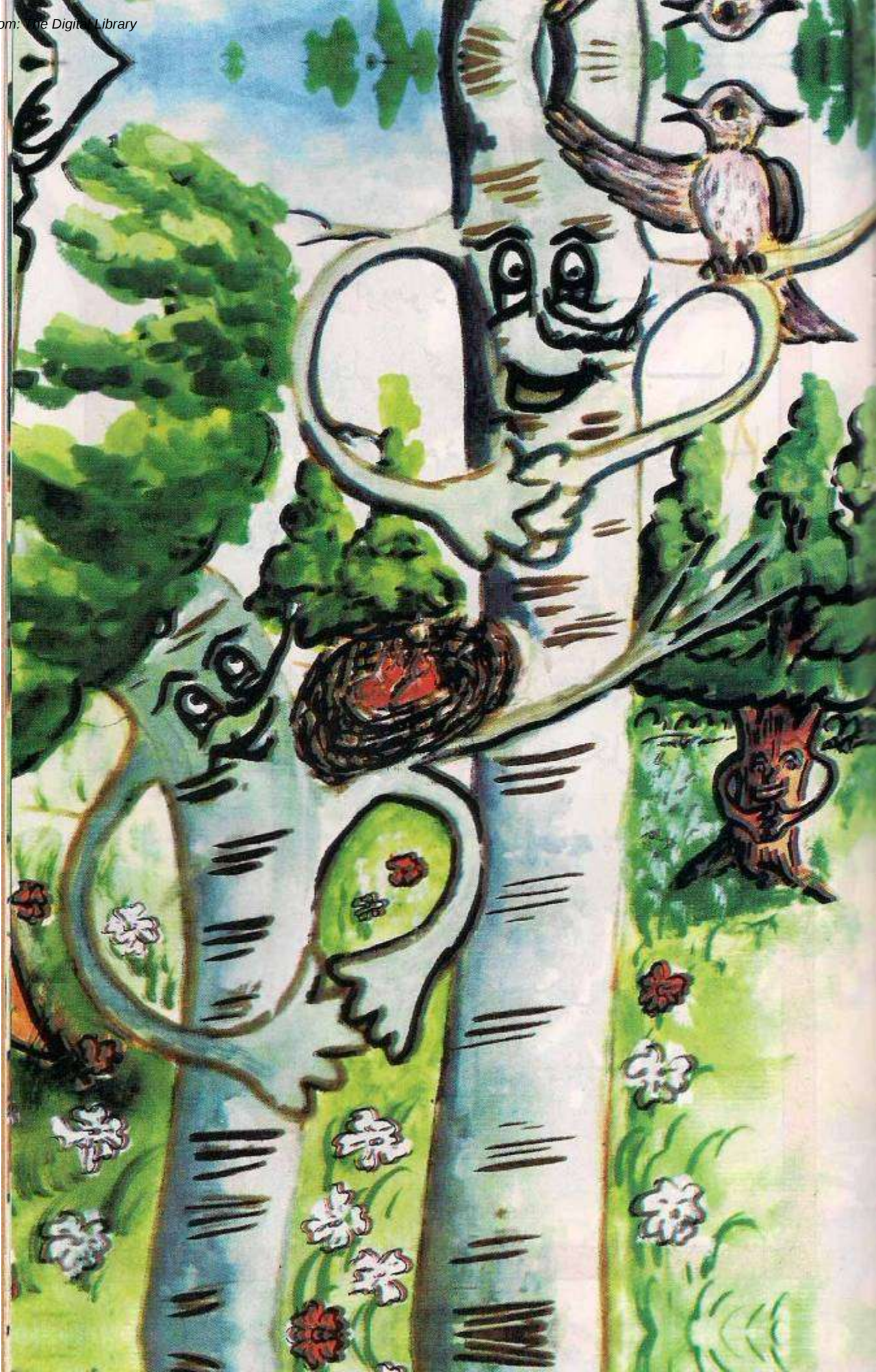
د ماښام پر مهال کیشکړه په ډیره خوښۍ له
 لیرې رابڼکاره شو. کیشکري راتلل د معمول
 سره سم د ځنگل د ټولو ژوو او ونو لپاره نیک فال
 و او ټول پوهیدل چې کیشکړه همیشه د ځان سره
 د خوښۍ زیری راوړي.

کیشکړه نیغه راغله او د کوچنې ونې پر
 ښاخ کښیناستله.

دولې کوچنۍ ونې په ډیره خواشینی
 وپوښتل: کوم بڼه خبر دې راوړی او کنه؟

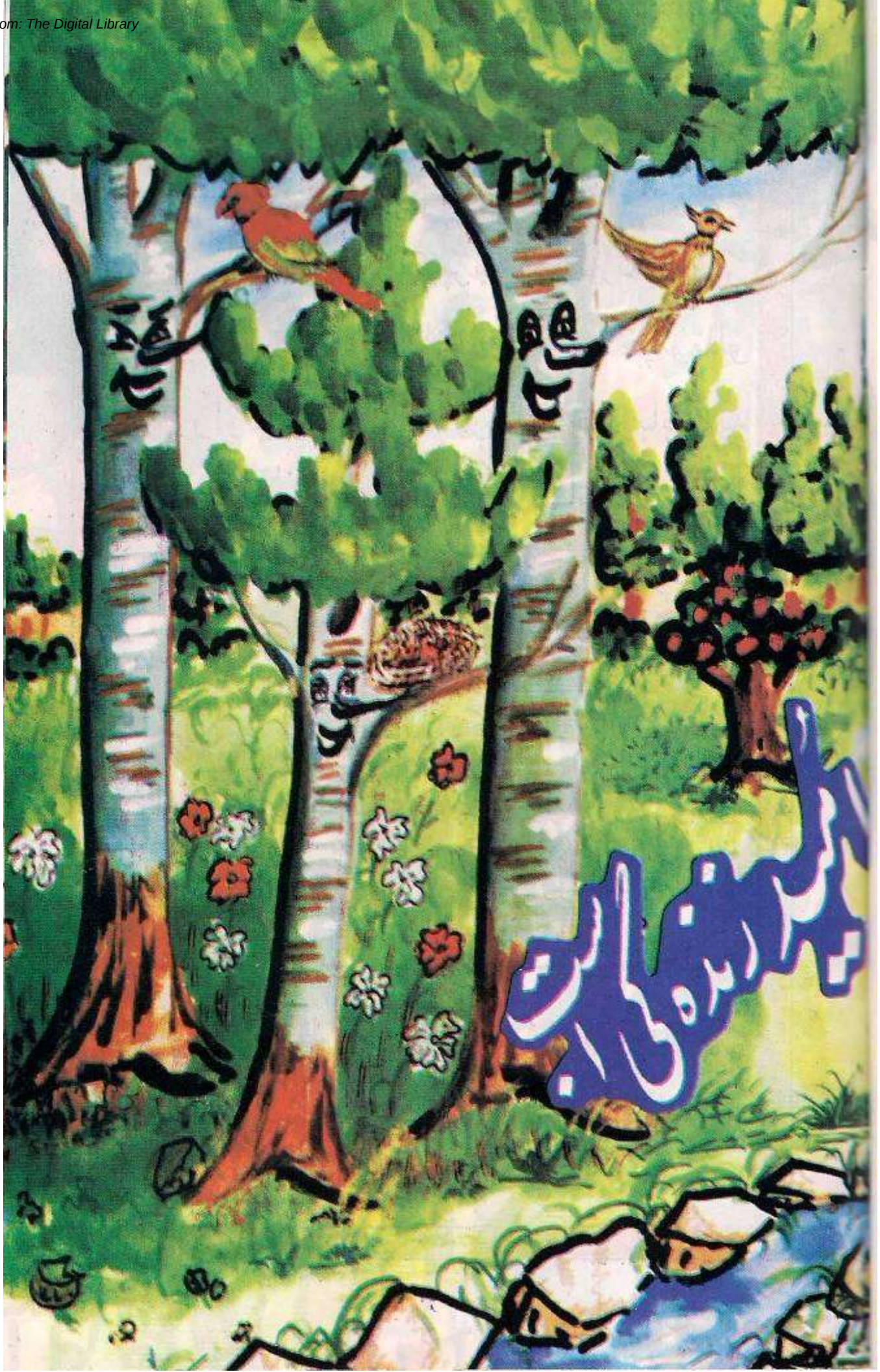

کیشکری خواب ور کر: بنایی زما په ژوند
 بڼه خبر هم داوي. او که یې درته ووايم نو کیدای
 شي چې له خوښۍ لیونی شي. ونې تکان وخور
 او په تلوار او عجلې سره یې وپوښتل: ژر کره،
 ووايه چې څه خبر دی؟ کیشکری خواب کې
 وویل د خیر غوښتونکو انسانانو یوه ډله زمونږ
 کلي ته راغلي ده او دايې دنده ده چې د ځنگلو
 په تیره بیا د حیواناتو او نباتاتو ساتنه ترسره
 کړي. هغوي پروډ لږکي ماتوونکي بابا سره هم
 ولیدل او دا چې نن ورځ لږکي ماتوونکي بابا
 رانه غي نو دلیل یې همدا دی. هغوي د لږکي
 ماتوونکي بابا سره وعده کړې ده چې همغه
 پیسې چې د ونو د ماتولو پرې کولو او پلورلو له

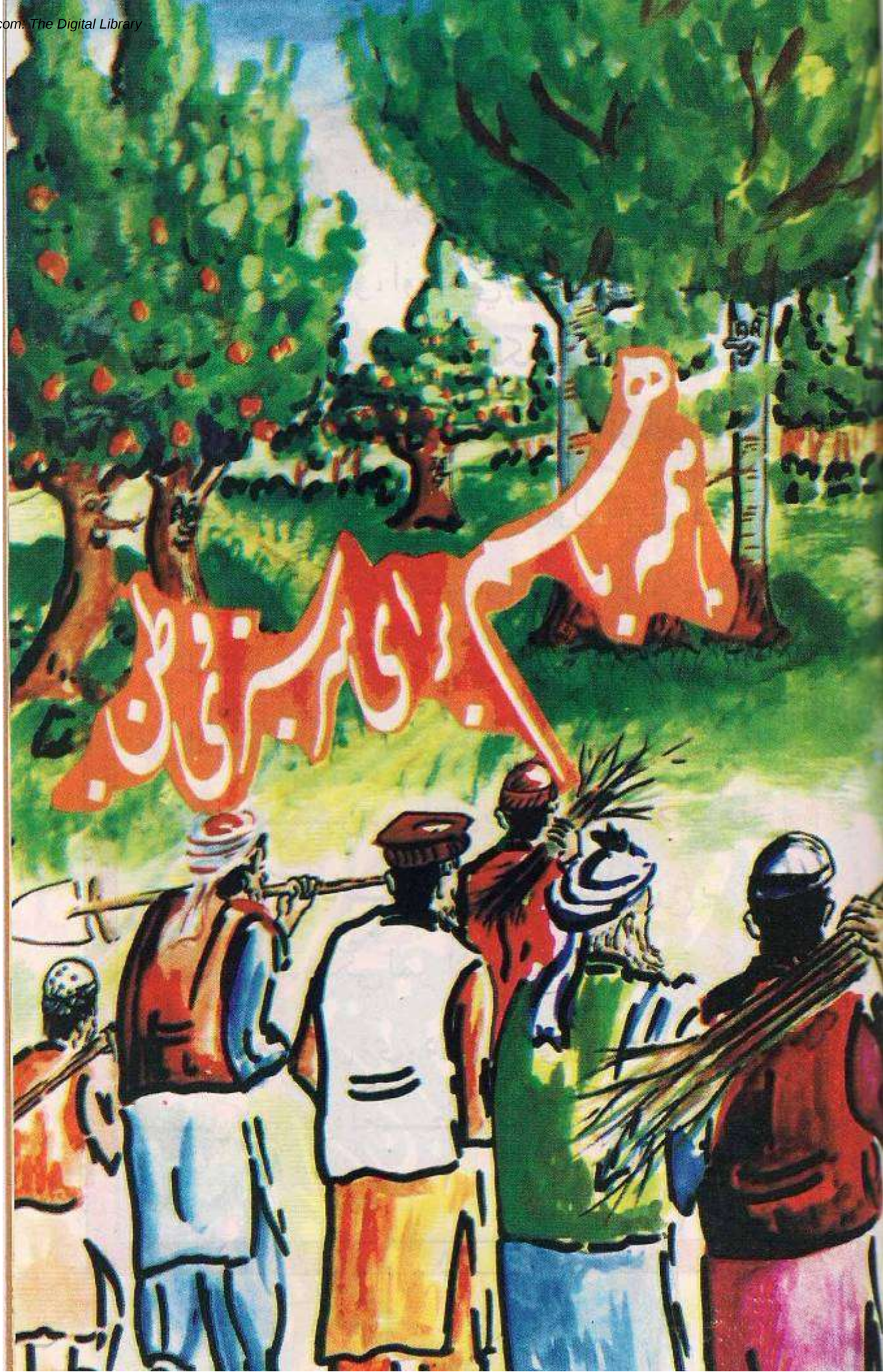
لاري يي تر لاسه کوی هغوي يي ورکوي، يواځي
 دا چي دنبا تاتو او ونود ساتني مسووليت او
 دنده پر غاړه واخلي. لرگي ماتوونکي بابا دا
 منلې ده او اوس يي نوم د لرگي ماتوونکي بابا
 پر ځای د ځنگل ساتونکي بابا دی.

دولي ونه له خوښۍ په جامو کې نه ځايدله،
 ټولي خبرې يي پلار او مور ته ورسولې او لږ وخت
 نه و تير چې دغه آواز په ټول ځنگل کې خپره
 شوه، ونو له خوښۍ څخه پانې پر پانو وهلې او
 داسې معلوميدله چې ښايي د خوښۍ څخه
 سندرې وايي. ځناور او الوتونکي هم ډير خوښ
 ښکاريدل او ټول يو ځای په خوښيو او تفريح
 بوخت وو.

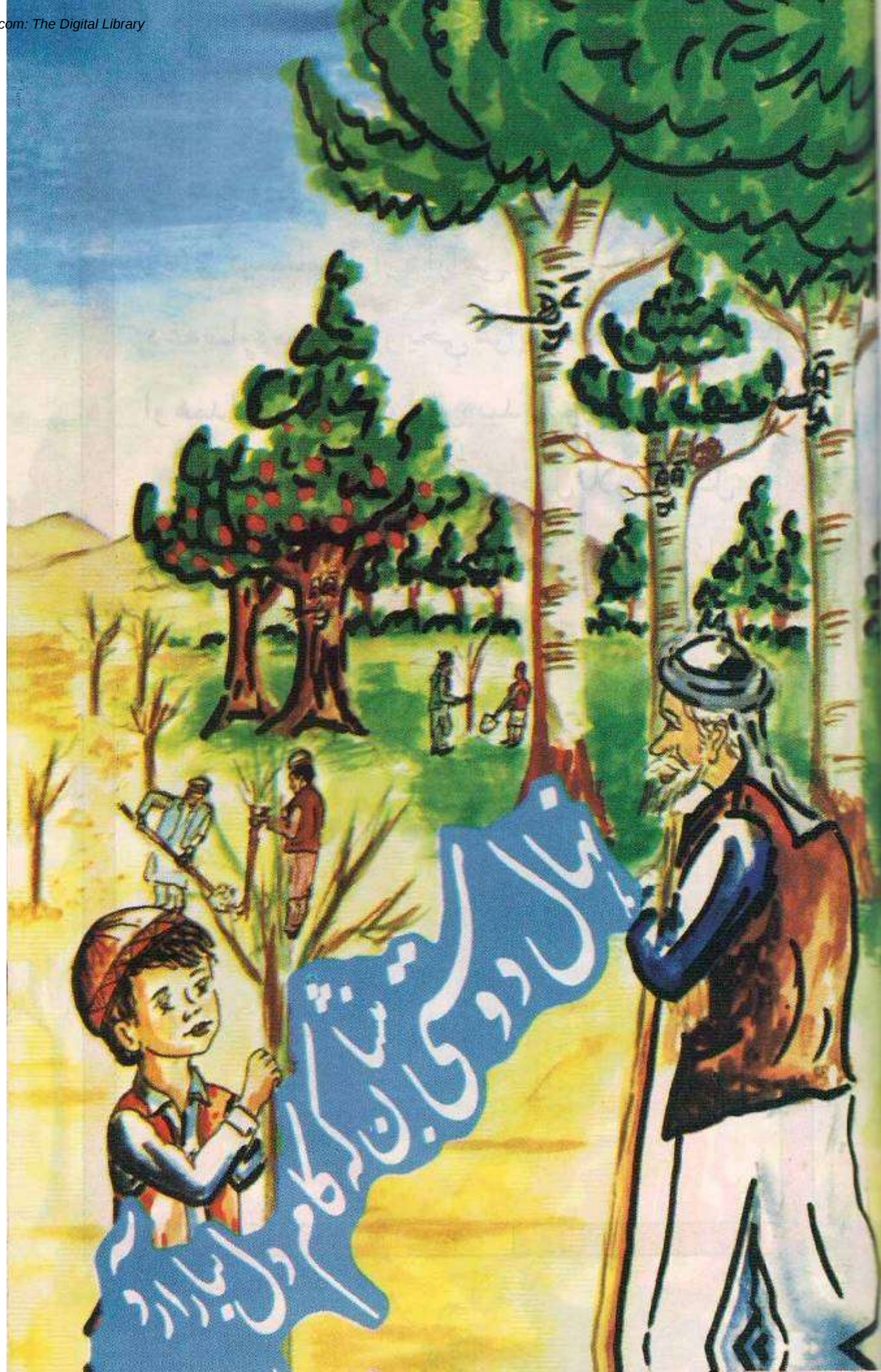
کتابخانه

دولې کوچنۍ ونې د يخ باد له امله د مور
 غيږ ته تللې وه او موري يې پر بڼاخونو ورته نوازش
 ورکولو، خو دولې پلار لاتر اوسه هم د خپلو تللو
 ملگرو او تر ټولو زيات د اوږد گوډ چنار بابا په
 ياد کې تللې و سبا ته د ځنگل ساتونکي بابا
 دليري راڅرگند شو، خو دا ځل يې تبرگي او
 تينښه نه درلودل بلکه څو نور کسان ورسره
 ملگري وو. ځنگل ساتونکي بابا پر اوږو بيل
 درلود او نورو کسانو هم بوټي پر اوږو کړي وو.
 کله چې هغوي د ځنگل منح ته راوړسيدل، لرگي
 ماتوونکي بابا بيل پر ځمکه کيښودلو او څلورو
 خواوو ته يې نظر وکړ او سوړ اسويلي يې
 وويست! بڼايي له خپلو تيرو کړنو پښیمانه وه،

خولږ ځنډ وروسته يې وځنډل او پر شونډه ويې
 رضايت جوت شو، او بنايي په دې پوهيدلى وي
 چې لا اوس هم وخت دى نو ځكه يې د نورو سره
 يو ځاى د بوټو كښنولو كار پيل كړ او هغه اوبه
 شيندونكى چې د ده پر لاس وټولوته يې اوبه
 وركړې. دولې كوچنۍ ونې د خپلو نورو
 دوستانو په راتگ خوښي څرگندوله او ټولوته
 يې د مينې او محبت په سترگو كتل.

د ماسپښين دوه درې بجې وې او ځنگل
 ساتونكي بابا او نورو چې ټوله ورځ يې د
 سوځيدونكي لمر لاندې كار كړى و غږ كړ.
 راځئ دومره بس دى، د نن ورځې لپاره هم دومره
 بس دى، يوه لحظه آرام وكړو. ټول دولې د

کوچنی ونې او د هغې د مور او پلار د سیوري
لاندې کښیناستل او د آرامۍ ساه یې وباسله، له
دغه ساره سیوري او یخې هوایې مزه واخیستله
او همدلته د لږ وخت لپاره بیده شول.

دولې کوچنی ونې ورو خپل پلار ته ویل:
رښتیا وایې پلاره، موږ په رښتیا سره د انسانانو
د آرامه او راحت وسیله یاستو. دوي خومره
مهربانه او ښه دي.

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library